

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.220/2020/5. szám

A Debreceni Ítéltábla a fellebbezési eljárásban a Vinczúr Ügyvédi Iroda (cím; ügyintéző: dr. Vinczúr Zsolt ügyvéd) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek - a Szabó Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Szabó Tamás ügyvéd) által képviselt I.rendű alperes neve (cím) I. rendű és a személyesen eljár II.rendű alperes neve (cím) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében az Egri Törvényszék 4.P.20.221/2019/7. számú ítélete ellen a felperes részéről 15. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy mellőzi a Debreceni Ítéltábla előtt Pkf.I.20.570/2019. számon folyamatban volt másodfokú eljárás során felmerült pártfogó ügyvédi díj viselésére vonatkozó rendelkezést, egyúttal megállapítja, hogy a felperes terhére esik az őt képviselő pártfogó ügyvéd elsőfokú eljárás során felmerült díjának viselése.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 15 napon belül 6350 (hatezer-háromszázötven) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy az állam visel 48 000 (negyvennyolcezer) forint meg nem fizetett fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

- [1] A II. rendű alperes mint adós és az I. rendű alperes mint hitelező 2006. szeptember 13. napján kötöttek devizaalapú jelzálogkölsön-szerződést 8 850 000 Ft kölcsönzésére. A szerződés szerint az I. rendű alperes a kölcsön 2006. október 23-i folyósítását követően 240 havi részletben volt köteles törleszteni. A törlesztésre vonatkozó részletes szabályozás mellett azt is rögzítették a szerződésben, hogy az I. rendű alperes egyebek mellett akkor is jogosult azonnali hatállyal felmondani a szerződést, ha az I. rendű alperes annak bármely rendelkezését megszegi; ideértve különösen a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeinek nem vagy késedelmes teljesítését.
- [2] 2006. szeptember 15. napján az I. rendű alperes mint adós, továbbá a felperes mint zálogkötelezett és készfizető kezes közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozatot tettek. Ebben a felperes készfizető kezességet vállalt a II. rendű alperes kölcsönszerződésből eredő valamennyi

fizetési kötelezettségének teljesítéséért, egyidejűleg hozzájárult, hogy az I. rendű alperes jelzálogjogát bejegyezzék a kizárólagos tulajdonát képező gy-i 20./A/2 hrsz.-ú ingatlanra.

- [3] A kölcsön folyósítását követően az I. rendű alperes többszöri felszólítás ellenére sem szerződészerűen tett eleget törlesztési kötelezettségének, ezért az I. rendű alperes 2012. október 17-én felmondta a kölcsönszerződést. A felmondás időpontjában a tartozás felülvizsgált elszámolással korrigált összege 1 494 189 Ft volt. A felmondást megküldték a felperes részére is.
- [4] A felperes módosított keresetében kérte a kölcsönszerződés, erre tekintettel pedig a felmondás érvénytelenségének megállapítását, továbbá az I. rendű alperes 12 660 000 Ft megfizetésére kötelezését. Hivatkozása szerint mivel a szerződés az általa megjelölt okokból érvénytelen, joghatás kiváltására alkalmatlan, ezért a felmondó nyilatkozat is érvénytelen. A felperes az elsőfokú bíróság felhívása ellenére sem terjesztett elő a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) 37. §-ának (1) bekezdése szerinti, a szerződés érvényessé vagy a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánítására irányuló, a felek közötti elszámolásra kiterjedő és összességében is megjelölt határozott kereseti kérelmet.
- [5] Az elsőfokú bíróság ez utóbbira tekintettel megszüntette a pert a 4.P.20.164/2019/7. számú végzésével, amelyet a felperes fellebbezése folytán eljáró Debreceni Ítéltábla a Pkf.I.20.570/2019/2. számú végzésével megváltoztatott, és mellőzte a per megszüntetését, megállapítva, hogy az I. rendű alperes viseli a felperes pártfogó ügyvédjének fellebbezéssel felmerült díját (a továbbiakban: jogerős végzés). A jogerős végzés indokolása szerint a felperes az elsőfokú bíróság felhívása ellenére sem terjesztett elő a szerződés érvénytelensége körében a DH2 törvény 37. §-a (1) bekezdésének megfelelő keresetet, azonban mivel a felmondás érvénytelenségének megállapítását is kérte, a DH2 törvény 37. §-a (2) bekezdésének utolsó mondata alapján úgy kellett tekinteni, hogy nem tartja fenn a szerződés érvénytelensége iránt előterjesztett kereseti kérelmet.
- [6] Az I. rendű alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását, mivel a kölcsönszerződés és a felmondás nem érvénytelen.
- [7] A II. rendű alperes nem terjesztett elő ellenkérelmet.
- [8] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével elutasította a keresetet. Megállapította, hogy a felperes teljes egészében pervesztes lett, ezért kötelezte, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 133 350 Ft első- és másodfokú perköltséget. Megállapította, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének az Egri Törvényszék 4.P.20.164/2019/7. számú végzése elleni fellebbezés alapján a Debreceni Ítéltábla előtt Pkf.I.20.570/2019. számon folyamatban volt másodfokú eljárásában felmerült díját az I. rendű alperes viseli, míg az első- és másodfokú illetéket az állam.
- [9] Az ítélet indokolásában rögzítette, hogy a felperes a 4.P.20.164/2019/2. számú végzésbe foglalt felhívás ellenére sem terjesztett elő a szerződés érvénytelensége körében - az Európai Unió Bíróságának C-483/16. számú ítélete szerint a 93/13/EGK tanácsi irányelv 7. cikkébe nem ütköző - a DH2 törvény 37. §-ának (1) bekezdésében meghatározottak szerinti, az érvénytelenség jogkövetkezményire, egyben a felek közötti elszámolásra is kiterjedő kereseti kérelmet, ezért a DH2 törvény 37. §-a (3) bekezdésének 2. mondata és a jogerős végzés indoklása értelmében úgy kellett

tekinteni, hogy a felperes nem tartja fenn a szerződés érvénytelensége és a fizetésre kötelezés iránt előterjesztett kereseti kérelmeit.

- [10] A felmondás érvénytelensége körében idézte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 525. §-ának (1) és (2) bekezdéseiben a kölcsönszerződés azonnali hatályú felmondásával összefüggésben szabályozottakat, amellyel kapcsolatban kérdésként vetődik fel a bírói gyakorlat alapján, hogy a felmondást megalapozó fizetési késedelem milyen mértékű. A kölcsönszerződés VII.1. pontja is felmondási okként nevesíti a törlesztési kötelezettség nem vagy késedelmes teljesítését. Hangsúlyozta, hogy a közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozat bizonyítja a II. rendű alperes mint adós szerződéses akaratát, aki továbbá sem a szerződés, sem az I. rendű alperes felmondó nyilatkozatának érvényességét nem vitatta a perben, nyilatkozatot egyáltalán nem tett. A közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozat a felperes szerződéses akaratát is bizonyítja.
- [11] A hátralék összege a felmondó nyilatkozatban foglaltak szerint 11 714 046 Ft volt (amelyet az I. rendű alperes az ellenkérelemben 11 703 219 Ft-ban jelölt meg), míg a felülvizsgált elszámolás szerint (106. oldal) az átszámított hátralékos követelés összege 10 789 202 Ft volt a felmondás időpontjában. A hátralék összege ugyanakkor - a teljesített törlesztések ellenére - a 159. kamatperiódustól, azaz 2011. február 13. napjától kezdődően az esetenként kis összegű időszakos csökkenések ellenére folyamatosan nőtt. Azt pedig sem a felperes, sem a II. rendű alperes nem vitatta, hogy az I. rendű alperes többszöri, eredménytelen fizetési felszólítást követően mondta fel a szerződést, illetőleg a felperes is úgy nyilatkozott a keresetlevélben, hogy a törlesztő részletek megfizetése - azok összegének emelkedése miatt - elmaradt, tartozásának összegét maga is 3 000 000 Ft-ban ismerte el, és a hátralékos követelés I. rendű alperes által állított összegét kizárólag a szerződés általa állított érvénytelensége miatt vitatta. Az azonban, hogy a II. rendű alperes 2011. februárjától tartósan alacsonyabb összegben teljesített törlesztést, illetőleg 31 esedékes kamatperiódusban egyáltalán nem törlesztett önmagában is súlyos szerződésszegést valósított meg, ezért az I. rendű alperes jogszerűen élt felmondással az 1959. évi Ptk. 525. §-a (1) bekezdésének e) pontja és a kölcsönszerződés VII. 1. pontja alapján.
- [12] A felperes továbbá a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeként terjesztette elő e keresetét, mulasztása miatt azonban a szerződés érvénytelenségét célzó kereseti kérelem nem volt a per tárgya, azaz nem volt olyan kereseti kérelem, amelynek eredményeként az érvénytelenség jogkövetkezményeként a felmondás érvénytelenségét meg lehetett volna állapítani. Emellett az 1959. évi Ptk. rendelkezései között nem ismert olyan szabály, amely szerint a szerződés érvénytelenségének következményeként annak felmondása is érvénytelen.
- [13] A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 78. §-ának (1) bekezdése alapján marasztalta a felperest az I. rendű alperes ügyvédi munkadíjból álló perköltségében, amelynek összegét - mivel a kereseti kérelem 12 660 000 Ft megfizetésére is irányult - a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. §-ának (3) bekezdése alapján állapította meg (mivel a pertárgy értéke nem állapítható meg), de figyelembe vette a per során fellebbezett végzések kapcsán felmerült másodfokú perköltséget is. A pártfogó ügyvédi díj viseléséről az 1952. évi Pp. 87. §-ának (2) és (3) bekezdései alapján rendelkezett, figyelemmel a jogerős végzésben e vonatkozásban rögzítettekre is. Az eljárási illeték összegét 12 660 000 Ft pertárgy érték alapulvételével 759 600 Ft-ban állapította meg, amelyet az állam visel a pervesztes felperes teljes személyes költségmentessége miatt.

- [14] A felperes fellebbezett az ítélet ellen, amelyben elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet kereseti kérelem szerinti megváltoztatását, másodlagosan hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra történő kötelezését. Sérelmezte, hogy „pártfogó ügyvédjének”, **dr. K. T.** nem adott meghatalmazást, továbbá nem is rendelték ki a részére, ha ki is rendelték, kérte azon iratok beszerzését, hogy mikor mentették fel; ügyvédként egyébként sem járhatott el a képviselőjében, mert más ügyben az I. rendű alperest képviseli. Emellett a szerződés érvénytelenségének okait is részletezte a fellebbezésben, amely miatt „szükséges a szerződés érvénytelenségének megállapítása”.
- [15] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helyes indokai alapján történő helybenhagyását előadva azt is, hogy a felperes pártfogó ügyvédje nem látja/látta el az I. rendű alperes képviselőjét devizaalapú kölcsönszerződések érvénytelensége iránti perekben, de feltehetően más ügyekben sem.
- [16] A II. rendű alperes nem terjesztett elő fellebbezési ellenkérelmet.
- [17] A fellebbezés megalapozatlan.
- [18] Az ítélet tábla annyiban pontosította az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, hogy a tartozás felülvizsgált elszámolással korrigált összege 1 494 189 Ft volt a felmondás időpontjában (4.P.20.976/2016/9/A/5. szám alatt becsatolt elszámolás 106. oldal), nem 10 789 202 Ft, amely a felmondással lejárttá tett teljes követelés összege.
- [19] Egyebekben az elsőfokú bíróság feltárta az elbírálandó kereset alapjául szolgáló tényállást, és a lefolytatott okirati bizonyítás alapján megalapozott döntést hozott, amelynek indokaival az ítélet tábla túlnyomórészt egyetértett, ezért csupán - az alábbi kiegészítésekkel és korrekciókkal - a fellebbezésben foglaltak miatt hangsúlyozza a következőket.
- [20] A jogerős végzésben kifejtett indokolásnak megfelelően pártfogó ügyvédje a felperes jogi képviselőjének minősül akkor is, ha esetlegesen más ügyben megbízási jogviszonyban áll(t) az I. rendű alperessel. Az ugyanis az ügyvédi tevékenység folytatásának korlátját jelenti az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 20. §-ának (1) bekezdése alapján, és a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Jstv.) 70. §-a (1) bekezdésének a) pontja értelmében köteles megtagadni a közreműködést. A Jstv. 61. §-ának (7) bekezdése értelmében azonban a fél képviselőjére pártfogó ügyvédként kirendelt ügyvéd vagy ügyvédi iroda a kirendelést tartalmazó végzés kézhezvételétől számított nyolc napon belül köteles a jogi segítségnyújtó szolgálatot értesíteni az Ütv. 36. §-ának (6) bekezdésében foglaltakról, ez utóbbi e) pontja alapján a tevékenység folytatásának korlátját jelentő okról is. A Jstv. 61. §-ának (7a) bekezdése szerint azonban a jogi segítségnyújtó szolgálat a fél képviselőjére pártfogó ügyvédként kirendelt ügyvéd vagy ügyvédi iroda (7) bekezdés szerinti jelzése alapján, indokolt esetben felmentheti a pártfogó ügyvédként kirendelt ügyvédet vagy ügyvédi irodát, és gondoskodik másik pártfogó ügyvéd kirendeléséről.
- [21] Az iratok között 4.P.20.976/2016/59. szám alatt rendelkezésre áll a Heves Megyei Kormányhivatal Gyöngyösi Járási Hivatal Gyámügyi és Igazságügyi Osztályának (a továbbiakban: kirendelő hatóság) 2019. március 18-i keltezésű határozata, amelyben a felperes részére a Dr. K. Ügyvédi Irodát mint jogi segítőt pártfogó ügyvédként kirendelték: e határozat indokolása maga is ismerteti a Jstv. 61. §-ának (3a) bekezdését, amely szerint a jogi segítségnyújtó szolgálat által pártfogó ügyvédként kirendelt jogi segítő, ügyvéd vagy ügyvédi iroda esetében a meghatalmazást a kirendelő

végzés pótolja. A kirendelő hatóság bírósági megkeresésre adott 2019. november 21-i válasza (4.P.20.164/2019/12.) szerint pedig nem érkezett kérelem a pártfogó ügyvédtől, ezért a felmentéséről nem hoztak döntést. A pártfogó ügyvéd ezt követően is eljár az ügyben, és a 2020. február 4-én előterjesztett 4. sorszámú beadványában kérte a 2020. február 7-re kitűzött - utolsó - tárgyalás távollétében történő megtartását. Annak pedig nincs perdöntő jelentősége, hogy az elsőfokú ítélet meghozatalát követően esetlegesen felmentették-e a pártfogó ügyvédet, mivel egyrészt a felperest másik ügyvéd képviseli a fellebbezési eljárásban, másrészt a keresetváltoztatás 1952. évi Pp. 146. §-ának (1) bekezdésében írt tilalmára (és a DH2 törvény 37. §-ának (3) bekezdésében írt 30 napos törvényi határidőre) tekintettel más jogi képviselő sem teljesíthette volna az elsőfokú bíróság DH2 törvény 37. §-ában foglaltakkal összefüggésben adott hiánypótlási felhívását.

- [22] Ez utóbbi hiányában azonban a szerződés érvénytelensége kapcsán előterjesztett kereseti kérelem nem felelt meg a DH2 törvény 37. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak: a felperes ugyanis nem kérte a szerződés érvényessé vagy a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánítását, és a kért marasztalási összeg vonatkozásában sem terjesztett elő a felek közötti elszámolásra kiterjedő kérelmet (ez utóbbi vonatkozásában csupán a jogi képviselő hiányában hatálytalan nyilatkozata áll rendelkezésre 4.P.20.976/2016/14. szám alatt, amely szerint nem tudja meghatározni a kereseti kérelem alapján fennálló egyenleget). Ez utóbbi miatt az elsőfokú ítéletben rögzítettekől eltérően e kereseti kérelem 12 660 000 Ft összeggel nem képezte részét a pertárgyérték számításának sem, ezért a pertárgy értéke az egyedüli kereseti kérelem (felmondás érvénytelensége) alapján meg nem határozható volt.
- [23] A kifejtett okok miatt - kereseti kérelem hiányában - alaptalan volt a felperes kizárólag a szerződés érvénytelenségének okait részletező (a fent kifejtettek ellenére változatlanul a szerződés érvénytelenségének megállapítását kérő) fellebbezése is. Az ítéletábra ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a tényállás fent rögzített pontosítása szerint a II. rendű alperesnek a felülvizsgált elszámolás keretében figyelembe vett érvénytelen kikötéseken alapuló befizetései ellenére is jelentős összegű hátraléka állt fenn, ezért az I. rendű alperes a felmondásra vonatkozó, nem vitásan érvényes kikötésnek megfelelően mondta fel a szerződést.
- [24] Az ítéletábra a kifejtett okok alapján helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján. Ezzel egyidejűleg azonban egyrészt mellőzte a rendelkező részből annak megállapítását, hogy az I. rendű alperes viseli a pártfogó ügyvéd Debreceni Ítéletábra előtt Pkf.I.20.570/2019. számon folyamatban volt másodfokú eljárásban felmerült díját, mivel az ítéletábra arról már rendelkezett a jogerős végzésben az 1952. évi Pp. 87. §-ának (2) bekezdése alapján. Másrészt az elsőfokú bíróság csupán azt állapította meg, hogy a felperes teljes egészében pervesztes lett, azonban ez utóbbi jogszabályhely ellenére azt nem, hogy a pártfogó ügyvédi díj viselésére ki köteles. Az ítéletábra ezért megállapította, hogy a felperes terhére esik ennek viselése (Pécsi Ítéletábra Pf.V.20.804/2012/3.), amely ugyanakkor nem érinti, hogy a jogi segítségnyújtó szolgálat a felperes részére biztosított támogatás és költségmentesség ismeretében határoz a díj tényleges viselőjéről a Jstv. 62. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján.
- [25] A fellebbezési eljárás során is pervesztes felperes az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles viselni a pernyertes alperesek közül perköltségigénnyel jelentkező I. rendű alperes jogi képviselői munkadíjból álló perköltségét. Az ítéletábra ennek összegét a R. 3. §-ának (3) bekezdése alapján a kifejtett ügyvédi tevékenységre tekintettel 2 munkaóra alapulvételével határozta meg a 4/A. § (1) bekezdése alapján áfa-val növelten.

- [26] Az állam a felperes teljes személyes költségmentessége miatt viseli a meg nem fizetett fellebbezési illetéket a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján.

Debrecen, 2020. október 20.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-